

златарство и пр. на старитѣ българи и маджари. А пъкъ отъ многобройни маджарски извори можемъ да реставрираме лжка на маджаритѣ.

По този въпросъ единъ унгарски ученъ, Ч. Шебеценъ<sup>41</sup> е написалъ две обстоятелни студии, отъ които знаемъ следното: срещу примитивното оржие, т. н. *простъ лжкъ*, който се състои отъ една пржчка, изкривена въ видъ на джга, на чиито два края била свързана опната струна-тетива, българитѣ и маджаритѣ притежавали т. н. *съставенъ лжкъ* (обр. 39). Последниятъ представлява едно оржие, направено по много сложенъ начинъ. Съставниятъ лжкъ има доста вариации, но между тѣхъ най-съвършенъ е този, който се нарича туркестански, тюркски или рефлексенъ лжкъ. Такъвъ е билъ и лжкътъ на българитѣ и маджаритѣ.

Такъвъ лжкъ е съставенъ отъ повече части и представлява едно оржие, което се приготвява съ много трудъ и съ невѣроятна сръчностъ.

Срѣдната му частъ е една тънка, плоска, дървена пржчка, приготвена отъ твърдо и еластично дърво. Срѣдната частъ на тази пржчка е по-дебела и не е еластична, за да може ржката по-добре да я хваща и да придържа при стрелба стрелата.

Тази пржчка е увита съ дебелъ слой ремъчка, приготвена отъ шийнитѣ и джоланнитѣ жили на говедо, силно пресована къмъ дървената частъ. Тѣзи грижливо пречистени, обезмаслени и омекчени жили, които се изсушвали, се втвърдявали въ една извъредно силна и еластична маса, слепвайки се нераздѣлно съ дървото. Откъмъ вътрешната, падаща къмъ стрелеца страна на дървената пржчка, долепвали съ рибенъ клей две дълги рогови пластинки. Повърхноститѣ, гдето се допира дървената пржчка пластинкитѣ отъ рогъ на биволъ, говедо или коза сж нарѣзвали съ единъ специаленъ инструментъ, за да се долепятъ при залепването по-здраво.

Така съставения отъ три различни части лжкъ увивали съ тънка кожа или съ брѣстова кора.

Приготвянето на такъвъ лжкъ изисквало извъредно много търпение, знание и отлична сръчностъ, и понѣкога върху единъ такъвъ лжкъ работили дори до десетъ години.

Калифорнийскиятъ Музей, като изучавалъ силата и пробивността на всички видове лжкове, чрезъ дълги и точни опити дошълъ до заключение, че най-добриятъ